

**Recensió del llibre *Policía y Constitución*,
de Javier Barcelona Llop***

FRANCESC GUILLÉN I LASIERRA

Cap de l'Àrea de Recerca de l'Escola de Policia de Catalunya

173

En aquest llibre l'autor fa una revisió acurada dels grans temes juridicoconstitucionals relacionats amb la policia. Es tracta d'una obra molt ben documentada i, per això, pot ser molt útil tant per a les persones que s'inicien en la matèria com per a les que hi treballen cada dia, ja que sempre hi trobaran referències interessants.

Un aspecte important d'aquesta obra és que l'autor pren posició en pràcticament tots els temes que tracta. Sense amagar —això sí— els arguments contraris a la seves posicions, l'autor fa una valoració dels processos que hi ha hagut en el camp de la policia des de l'aprovació de la Constitució, també analitza els pronunciaments del Tribunal Constitucional, el tractament que fa la legislació dels temes de seguretat, etc. Les opinions de l'autor no sempre seran compartides pel lector, és segur, però atorguen un caràcter molt més personal a l'obra, sense pertorbar els seus objectius generals. A més, en molts casos el lector es pot sentir intel·lectualment provocat pels arguments de l'autor —de vegades arriscats, agosarats—, cosa que el pot estimular a l'anàlisi i l'estudi dels temes en qüestió.

Ara bé, el treball de Barcelona Llop té les limitacions pròpies d'aquests tipus d'obres: hi ha alguns temes que no acaba o que no conclou del tot i hi ha capítols en què solament pot fer una descripció de la problemàtica i de les línies interpretatives més freqüents. És obvi que un estudi aprofundit de tots els grans temes jurídics de la policia constitucional requeriria unes quantes tesis doctorals i queden fora de l'abast d'una obra com aquesta. Cal tenir en compte que, en molts casos, estem davant de temes oberts que ni la doctrina ni la jurisprudència han resolt de manera unànime i definitiva. Ara bé, tots els temes i les problemàtiques queden apuntats i jo diria que, fins i tot, ben plantejats amb els diversos arguments que hi concorren. Tot això fa que sigui molt fàcil entrar i aprofundir en qualsevol dels

* BARCELONA LLOP, Javier. *Policía y Constitución*. Madrid: Tecnos, 1997 (395 pág.).

aspectes que tracta aquesta obra, seguint el fil conductor que l'autor ens ofereix i amb la jurisprudència i la bibliografia que complementen els capítols del llibre.

El doctor Barcelona ha dedicat aquest llibre als sis temes següents:

- la dissociació entre les forces armades i les forces i els cossos de seguretat
- la inserció de la policia a l'Administració pública
- el policia com a funcionari públic
- la determinació constitucional de les missions policials
- la descentralització policial
- la policia judicial

En alguns d'aquests temes l'autor pren posicions conflictives o, diguem-ne, a contracorrent. Així, per exemple, planteja la inconstitucionalitat de l'existència de cossos de policia de naturalesa militar a partir d'una interpretació que fa, estricta i sistemàtica, de la Carta Magna. A partir de la separació automàtica i funcional entre les forces armades i els cossos de policia que estableix la Constitució, l'autor qüestiona la configuració legal de la Guàrdia Civil com a cos de naturalesa militar, tot estudiant detingudament la jurisprudència constitucional que avala aquella legislació. En un altre moment, l'autor també parla de la dificultat de mantenir un règim disciplinari —el de la Guàrdia Civil— que comporta —o pot comportar— la imposició de sancions privatives de llibertat per part d'òrgans administratius. Barcelona Llop entén que aquesta possibilitat està proscripida pel Conveni Europeu de Drets Humans, ratificat per Espanya.

És, però, en el capítol 3 —dedicat a l'estatut dels policies com a funcionaris públics— on l'autor manifesta més discrepàncies amb l'ordenament jurídic vigent. Així, considera que, en matèria de drets sindicals, hi ha diversos punts on el legislador ha anat raonablement més enllà del que la Constitució li permetia. També qüestiona la proscripció total i absoluta del dret de vaga dels policies, la negació del dret a la negociació col·lectiva de les organitzacions sindicals representatives del Cos Nacional de Policia, així com la regulació d'aspectes que l'autor considera com a contingut essencial del dret a la sindicació dins de lleis autonòmiques. Una altra afirmació no exempta de polèmica, quan Barcelona Llop parla dels diferents règims de sindicació dels cossos policials, és aquella que justifica la permissivitat sindical de les policies locals amb el fet que el legislador les considera com a cossos que assumeixen prioritàriament funcions diferents a les de seguretat pública.

És possible que els capítols 2 i 4 —la policia com a Administració pública i les missions constitucionals de la policia, respectivament— siguin una mica més àrids per al lector no habituat a l'estudi de conceptes jurídics, perquè l'autor aprofundeix en alguns d'aquests principis relacionats amb el camp de la seguretat i que coexisteixen en àmbits superposats; per tant, requereixen uns raonaments més complexos. Per als estudiosos pot ser interessant l'acurada delimitació que estableix l'autor dels conceptes d'*ordre públic*, *seguretat pública* i *seguretat ciutadana*.

El capítol dedicat a la descentralització és, si més no per la seva extensió, el més interessant. En primer lloc, l'autor presenta el tema documentat d'una manera impecable ja que, fins i tot, recull algunes innovacions derivades de la reforma

d'alguns estatuts d'autonomia duta a terme el mateix any 1997. És, doncs, un punt de referència per a qualsevol persona que vulgui conèixer el procés de descentralització a l'Estat espanyol. D'altra banda, a partir de l'ordenament jurídic vigent, l'autor dibuixa un mapa competencial prou clar entre els diferents cossos policials, fonamentalment pel que fa al País Basc, Catalunya i Navarra. Així doncs, interpreta la normativa vigent de manera que els cossos policials autonòmics i locals tenen competències que —malgrat tenir àmbits de confluència— es diferencien i es complementen perfectament, encara que potser a algú no li agradi el paper que ell creu que la legislació atribueix a cadascun dels cossos. Igualment, es mostra crític amb el procés que s'ha seguit perquè considera que la llei orgànica de què parla l'article 149.1.29 de la Constitució hauria d'haver tingut un paper més rellevant en el procés de creació i desenvolupament de les policies autonòmiques i no pas marginal, com ell creu que ha estat. Malgrat les discrepàncies amb aquest procés, l'autor acaba manifestant sense cap ambigüitat que la situació actual és plenament enquadrible en el marc de la Constitució.

Finalment, el llibre tracta un dels temes cabdals quan es parla de policia: la policia judicial. En particular, es plantegen dues qüestions en aquest capítol: si de la Constitució es desprèn la necessitat que existeixi una policia judicial diferenciada orgànicament de la resta o si tan sols s'entén que la policia inclogui entre les seves funcions la de policia judicial. Acaba el capítol amb una reflexió sobre si la responsabilitat derivada d'actuacions de la policia judicial cal emmarcar-la dins de la responsabilitat patrimonial de l'Administració o bé de la que es deriva d'un mal funcionament de l'Administració de justícia.

En definitiva, aquesta obra és molt recomanable per a totes les persones que tinguin interès en els aspectes jurídics de la policia, perquè ben aviat serà un punt de referència i documentació per a qualsevol treball sobre aquests àmbits. A més, la seva lectura pot fer obrir nous debats o reiniciar-ne d'altres i, si més no, és una bona oportunitat per aprofundir en aquests temes.